

Sygn. akt I ACa 856/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jerzy Bess (spr.)

Sędziowie: SSA Zygmunt Drożdżejko

SSA Andrzej Żelazowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 czerwca 2023 r. w K.

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. w W.

przeciwko Syndykowi masy upadłości P. L.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 29 czerwca 2021 r., sygn. akt I C 577/21

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 856/23

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego P. L. kwoty 163.150,49 zł wraz z odsetkami.

Roszczenie swe powód wywodził z zawartej z pozwanym umowy kredytu nr ref. (...) zawartej w dniu 4 października 2018 r. Powód podniósł, że pozwany nie wywiązał się z ciężącego na nim obowiązku terminowego dokonywania spłaty kredytu, w związku z czym umowa została wypowiedziana

Pozwany P. L. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie kosztów postępowania. M. in. zarzucił brak skutecznego wypowiedzenia umowy przez Bank, a tym samym wymagalności dochodzonego roszczenia. Podniósł, że pod oświadczeniem o wypowiedzeniu powinien znaleźć się własnoręczny podpis osoby odpowiednio umocowanej do składania tego typu oświadczeń woli. Natomiast podpis ten pod pismem z dnia 28 kwietnia 2020 r. stanowiącym wypowiedzenie umowy i wezwanie do zapłaty jest całkowicie nieczytelny, brak też jest przy nim pieczętki, która wskazywałaby, czyj podpis widnieje na dokumencie.

Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 czerwca 2021 r., sygn. akt I C 577/21:

I. oddalił powództwo;

II. zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

Jako niesporne Sąd ustalił, że w dniu 4 października 2018r. pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej Bank) i P. L. jako kredytobiorcą, została zawarta umowa kredytu gotówkowego nr (...) w kwocie 165.039,46 zł na potrzeby konsumpcyjne oraz zapłatę kosztów prowizji od udzielonego kredytu.

Przy założeniu, że doszło do skutecznego wypowiedzenia pozwanemu umowy o kredyt, jego zadłużenie z tego tytułu na dzień 18 listopada 2020 r. wynosi 169.103,69 zł,

Ponadto Sąd ustalił też następujący stan faktyczny:

W dniu 4 marca 2020 r. powodowy Bank wystosował do pozwanego pismo zawierające wezwanie do zapłaty tytułem zaległości w spłacie kredytu nr (...). W piśmie tym jako kwotę zaległości wskazano 1961,31 zł, którą należało wpłacić w ciągu 14 dni. Poinformowano również pozwanego o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych wniosku o restrukturyzację zadłużenia na podstawie uprawnień wskazanych w art. 75 c ustawy Prawo bankowe. Przedmiotowe pismo nie zawierało podpisu osoby je wystawiającej. Zostało ono doręczone na adres pozwanego w dniu 10 marca 2020r.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 4.03.2020r., z dowodem doręczenia, k. 53-56

Następnie w związku z niedotrzymaniem terminów płatności rat kredytu przez pozwanego, pismem z 28 kwietnia 2020r. Bank oświadczył pozwanemu, że wypowiada w/w umowę kredytową. Pismo to zawierało nieczytelne dane osoby je wystawiającej.

Dowód: wypowiedzenie umowy z dnia 28.04.2020r. z dowodem nadania, k. 48-52

W dniu 18 listopada 2020r. powodowy Bank wystawił wyciąg z ksiąg banku nr (...), w którym stwierdził, iż zadłużenie P. L. w stosunku do (...) Bank SA z siedzibą w W. z tytułu umowy kredytu nr (...) nr ref. (...) z dnia 4 października 2018r. wynosi 169.103,69 zł, w tym niespłacony kapitał 155.924,90 zł, odsetki umowne – 5664,85 zł oraz odsetki umowne za zwłokę – 7513,94 zł.

Dowód: wyciąg z ksiąg banku nr (...), k. 57; wyciąg z rachunku, k. 60-63; historia odsetek, k. 64-66; raport, k. 67-74

Pismem z dnia 8 lipca 2020r. Bank wystosował do pozwanego ostateczne wezwanie do zapłaty w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu. Wezwanie to obejmowało kwotę 162.762,41 zł.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 8.07.2020r., k. 75

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów, które nie były przez strony kwestionowane poza zagadnieniem podpisu na wezwaniu do zapłaty i wypowiedzeniu. Dodatkowo należy wskazać, iż w/w dowody z dokumentów miały charakter dokumentów prywatnych, a zatem, zgodnie z przepisem art. 245 k.p.c., stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenie zawarte w dokumencie i były one wystarczające do dokonania powyższych ustaleń. Dotyczy to zwłaszcza wyciągu z ksiąg banku.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy przedstawił m.in. następujące motywy swego rozstrzygnięcia:

Podkreślenia wymaga, że pozwany nie kwestionował faktu zawarcia z Bankiem przedmiotowej umowy oraz tego, iż nie wywiązywał się z nałożonych na niego w tej umowie obowiązków. Wskazał jedynie na okoliczności mogące świadczyć o braku skutecznego wypowiedzenia umowy a w konsekwencji przedwczesności wytoczonego powództwa. Zatem nie

zakwestionował wysokości dochodzonego roszczenia tj. że w przypadku skutecznego wypowiedzenia umowy wynosi ono 169.103,69 zł.

Przed przystąpieniem do oceny kwestii zasadności zgłoszonego żądania, ale także wskazanych przez pozwanego okoliczności, należy poczynić kilka uwag na temat ciężaru dowodu w procesie cywilnym. Zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zaznaczyć też trzeba, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. Jest to wyrazem zasady, iż to strony powinny być zainteresowane wynikiem postępowania oraz że to one dysponują przedmiotem postępowania m. in. poprzez powoływanie i przedstawianie Sądowi wybranych przez siebie dowodów.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy wskazać należy, że

powód nie wykazał, iż doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu, a więc, że nastąpiła wymagalność całej kwoty kredytu wraz z należnościami ubocznymi, a pozwany okoliczność tę zakwestionował. Pozwany w sprzecznie od nakazu zapłaty zarzucił, że brak jest w sprawie dowodu, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu zostało złożone przez osobę upoważnioną do reprezentowania powoda w tym zakresie. Powód w ogóle nie ustosunkował się do tego zarzutu. Nie złożył żadnych dokumentów, z których wynikałyby dane osoby wystawiającej przedmiotowe pismo oraz czy była ona upoważniona przez Bank do składania tego typu oświadczeń woli w jego imieniu. Tym samym okoliczność tę należało uznać za niewykazaną, co prowadzi do wniosku, że wypowiedzenie nie zostało dokonane przez osoby do tego upoważnione i jest bezskuteczne.

Powód nie wykazał nadto nie tylko aby wypowiedzenie było podpisane przez upoważnione do tego osoby, ale nie wykazał też, aby doszło do skutecznego uprzedniego pisemnego wezwania pozwanego do zapłaty zaległych kwot oraz poinformowania pozwanego o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia tj. z godnie z art. 75 c prawa bankowego. Przedstawione bowiem przez powoda pismo Banku z dnia 4 marca 2020r. nie zawiera podpisu osoby je wystawiającej ani pieczętki banku. Nie wiadomo zatem kto był autorem tego pisma.

Wobec zatem braku wykazania, że został dochowany tryb wypowiedzenia umowy przewidziany w § 6 umowy a także w przepisach ustawy prawo bankowe, wypowiedzenie umowy kredytu należało uznać za bezskuteczne, jako niezgodne z umową i ustawą.

Mając na uwadze całokształt rozważań Sąd powództwo oddalił.

Koszty procesu zostały w całości, na podstawie art. 98 k.p.c., poniesione przez powoda.

Powód apelacją zaskarżył niniejszy wyrok w całości, zarzucając:

a. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez bezzasadne uznanie, że Powód nie udowodnił złożenia skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej z uwagi na brak wykazania tego, kto podpisał się pod ww. oświadczeniem oraz czy ta osoba była umocowana do działania w imieniu Powoda, co doprowadziło do sytuacji w której Sąd uznał ww. oświadczenie za bezskuteczne, w sytuacji gdy pod oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy kredytowej widnieje podpis Pani A. P. Strona 2 (podpis identyczny z podpisem widniejącym pod wyciągiem z Książ Banku), a Powód przedłożył pełnomocnictwo udzielone Pani A. P., a co za tym idzie ww. oświadczenie zostało złożone przez umocowaną do tego osobę;

b. art. 73 § 1 k.c. w zw. z art. 772 k.c. w zw. z art. 75c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe poprzez nieuwzględnienie że wezwanie do zapłaty w trybie art. 75c ustawy Prawo bankowe nie musiało przyjąć formy pisemnej (ustawa nie określa wymogu formy pisemnej w szczególności pod rygorem nieważności), zaś wystarczająca była forma dokumentowa, zaś wezwanie to taką formę posiada, w szczególności możliwe było ustalenie, iż zostało złożone przez (...) Bank S.A.;

c. art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe poprzez nieuwzględnienie, że oświadczenia woli związane z dokonywaniem czynności bankowych mogą być składane w postaci elektronicznej i dokumenty takie mogą być sporządzane na informatycznych nośnikach danych, jeżeli dokumenty te będą w sposób należyty utworzone, utrwalone, przekazane, przechowywane i zabezpieczone, zaś w realiach sprawy wezwanie do zapłaty zostało właśnie sporządzone w formie elektronicznej i sporządzone na informatycznym nośniku danych, a następnie z niego wydrukowanym, co oznacza, że nie ma wymogu kierowania wezwania do zapłaty w formie pisemnej i przedłożone przez Powoda wezwanie zostało złożone w dopuszczalnej prawnie formie;

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa oraz o zasądzeniem od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za I i II Instancję wg norm prawem przepisanych

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Postanowieniem z dnia 6 lutego 2023 r. Sąd Rejonowy (...)w K. sygn. Akt (...) ogłosił upadłość dłużnika P. L., jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 17 marca 2023 r. na zasadzie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. postanowił zawiesić postępowanie apelacyjne, a następnie postanowieniem z dnia 21 marca 2023 r. na mocy art. 180 § 1 pkt 5 lit. b k.p.c. podjąć je z udziałem syndyka masy upadłości P. L..

Syndyk wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zarzut apelacji naruszenia art. art. 233 § 1 k.p.c., częściowo okazał się uzasadniony.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji i pozwanego w odpowiedzi na apelację, powód wykazał, że pod oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy kredytowej widnieje podpis A. P., a nadto, że oświadczenie to zostało złożone przez umocowaną do tego osobę. Powód przedłożył bowiem pełnomocnictwo z dnia 18.07.2017 r. udzielone A. P., m.in. do wypowiadania umów kredytu w przypadku uznania, że warunki udzielonego kredytu nie zostały dotrzymane lub w przypadku zagrożenia terminowej spłaty kredytu – pkt 11 pełnomocnictwa (k. 58 akt).

Natomiast nie oznacza to, że doszło do skutecznego wypowiedzenia przedmiotowej umowy. Nie dochowano bowiem procedury wypowiedzenia określonej w art. 75c prawa bankowego.

Zgodnie z tym przepisem :

1. Jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych.
2. W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Jak trafnie ustalił Sąd I instancji pismo powodowego Banku z dnia 4 marca 2020 r., zawierające wezwanie do zapłaty tytułem zaległości w spłacie kredytu oraz informację o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację, nie zawierało podpisu osoby je wystawiającej, ani też pieczętki banku.

Odnosząc się do zarzutu apelacji o skuteczności tego pisma, z uwagi na dochowanie formy dokumentowej tego pisma wskazać należy, że zarzut ten jest bezzasadny.

W tym zakresie wskazać należy, że zgodnie z **art. 7 prawa bankowego**:

1. Oświadczenia woli związane z dokonywaniem czynności bankowych mogą być składane w postaci elektronicznej.
2. Dokumenty związane z czynnościami bankowymi mogą być sporządzane na informatycznych nośnikach danych, jeżeli dokumenty te będą w sposób należyty utworzone, utrwalone, przekazane, przechowywane i zabezpieczone. Usługi związane z zabezpieczeniem tych dokumentów mogą być wykonywane przez banki, spółki tworzone przez banki z innymi podmiotami, a także przedsiębiorstwa pomocniczych usług bankowych.

Dopuszczając możliwość sporządzania dokumentów związanych z czynnościami bankowymi na informatycznych nośnikach danych, ustawodawca określa jednocześnie sposób ich tworzenia, utrwalania, przekazywania, przechowywania i zabezpieczania. Przepis art. 7 ust. 2 pr. bank. wskazuje, że proces ten powinien przebiegać w sposób należyty. Szczegółowe zasady postępowania w tym przypadku zostały określone przepisami **rozporządzenia Rady Ministrów z 9.03.2020 r. w sprawie dokumentów związanych z czynnościami bankowymi, sporządzanych na informatycznych nośnikach danych**. Przepisy tego rozporządzenia precyzują przede wszystkim, że utworzenie i utrwalenie dokumentów następuje przez zapisanie w dokumencie elektronicznym danych związanych z jedną lub wieloma czynnościami bankowymi oraz jego opatrzenie podpisem elektronicznym lub pieczęcią elektroniczną (§ 3 r.d.i.n.d.). **Przez podpis elektroniczny rozumie się w tym przypadku kwalifikowany podpis elektroniczny albo inny podpis elektroniczny zgodny z umową stron, a w przypadku dokumentów wewnętrznych banku, zgodny z jego przepisami wewnętrznymi** (§ 2 pkt 1 r.d.i.n.d.). **Pieczęć elektroniczną przepisy rozporządzenia definiują jako kwalifikowaną pieczęć elektroniczną albo inną pieczęć elektroniczną zgodną z umową stron, a w przypadku dokumentów wewnętrznych banku, zgodną z jego przepisami wewnętrznymi** (§ 2 pkt 3 r.d.i.n.d.). *(Mikos-Sitek Agnieszka (red.), Zapadka Piotr (red.), Prawo bankowe. Komentarz)*

W tym zakresie wypowiedział się też Sąd Apelacyjny w Warszawie, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 kwietnia 2021 r. sygn.. VI ACa 320/20 wyrażając pogląd, że „Minimalnym wymogiem dla złożenia oświadczenia w formie dokumentu jest stworzenie możliwości ustalenia osoby składającej oświadczenie. Stworzenie takiej możliwości może nastąpić w dowolnej formie - np. poprzez wskazanie personaliów tej osoby pismem maszynowym, czy też przy użyciu stosownej pieczętki imiennej.”.

W realiach niniejszego stanu faktycznego, jak trafnie ustalił to Sąd I instancji, wymogu tego nie spełniło przesłane do pozwanego pismo z dnia 4 marca 2020 r.

Dlatego też bezzasadne okazały się pozostałe zarzuty apelacji.

Dlatego też Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt 1 sentencji na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego pomiędzy stronami orzeczono jak w pkt 2 sentencji według zasady odpowiedzialności za wynik postępowania określonej w art. 98 § 1 k.p.c., w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., a co do wysokości odnośnie zwrotu kosztów zastępstwa, zgodnie z stawkami określonym w § 2 pkt 6 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 05.11.2015 r. poz. 1804; zm. Dz.U. z 12.10.2016 r. poz. 1667).